

Castell, no és qualsevol cosa, sinó l'únic edifici fet per l'insigne arquitecte deixeble de Le Corbusier que tenim a Palamós.

Quantes ciutats o pobles tenen edificis seus? Els de la Fundació Miró de Barcelona, i la de Palma de Mallorca, són fets per ell, així com tants d'altres arreu del món.

Es tracta no només d'una peça única, sinó de la primera que va fer un cop acabada la seva llicenciatura en arquitectura, aquell mateix any 1929, i on les rajoles en forma d'angle superior sumen precisament 29, així com les romboïdals del primer pis de l'estudi de Sert vora el mar, construït posteriorment, en sumen 30. Són dates que demostren que Josep Lluís Sert va arribar a mas Juny amb gran empenya per restaurar-lo, reconstruir la que després va ser la «Caseta d'en Dalí» (d'en Roura), com també edificar i reconstruir l'estudi de Sert a tocar de la platja i fer, de nova planta, la peça més remarcable del pas de l'arquitecte internacional per Palamós: les Cavallerisses, avui en estat d'abandó penós i injustificable.

Les cavallerisses de la platja de Castell.

Un tal Javier Cercas

Hauríem de retrocedir fins a *Los cipreses creen en Dios*, de Josep M. Gironella, per trobar una novel·la escrita per un gironí i ambientada a les terres gironines que fos capaç de suscitar una admiració tan massiva i d'obtenir una ressonància tan vasta. Quasi mig segle després, *Soldados de Salamina*, de Javier Cercas (novel·la també de la Guerra Civil, però mirada amb uns altres ulls), ha esdevingut alhora un triomf literari i un fenomen sociològic. Hi ha ressò mediàtic, èxit de vendes, moltes traduccions i una pel·lícula a la vista. I els crítics de les més diverses filiacions i procedències semblen haver-se posat d'acord en l'ús dels superlatius. Fernando Delgado confessa haver passat tota una nit en blanc, seduït per la trama corpenedora de l'obra. Quan Narcís Comadira diu de la novel·la: «un dels llibres més emocionants que he llegit en molts anys», no fa més que coincidir sorprenentment amb Mario Vargas Llosa: «el libro es magnífico, uno de los mejores que he leído en mucho tiempo».

Javier Cercas va néixer en un poblet d'Extremadura i va venir a Girona quan era molt petit, perquè el seu pare hi havia trobat feina i havia cridat tota la família, com fan els immigrants que ens arriben ara. Des de fa dotze anys és professor de literatura espanyola a la Universitat de Girona, però per a molts gironins és com si encara ho fos de la d'Illinois. Tot i que escriu regularment a *El País* i ha publicat quatre llibres, la seva trajectòria literària creixent ha obtingut entre nosaltres un ressò molt discret. Fa un any que va obtenir un primer reconeixement local amb el premi de periodisme Manuel Bonmatí, però la seva designació municipal com a pregoner de les Fires va provocar la reacció indignada i indigna dels qui encara no el consideraven un gironí prou idoni. Ara caldrà veure si, per fi, cauran els murs o si l'autor consagrat arreu continuarà marginat per la ciutat que *desprecia cuanto ignora*.

Narcís-Jordi Aragó

Aquesta primera obra del seu batejar arquitectònic té encara més importància perquè evidentment que féu altres plànols per a edificis barcelonins durant aquell 1929-30, però va ser conjuntament amb d'altres companys arquitectes com Subirana i Torres, i no en projectà cap altre en solitari durant més d'una dècada, pel cap baix. Així, les Cavallerisses permeten destriar les capdavanteres idees mediterrànies de Sert de les aportacions fetes pels seus amics en altres projectes tripartits, i finalment atorgar-li, per aquesta especial obra a Palamós, més importància a ell, vist que la seva obra llegada a Castell demostra que sens dubte, dels tres, portava la veu cantant, i molt.

Trist, patètic i insuportable per a l'amant de les arts seria que, a un any vista de complir-se el primer centenari del naixement

de Josep Lluís Sert, es destruís de forma gratuïta la primera edificació d'una llarga trajectòria que dona peu a considerar-lo mestre de l'arquitectura del segle XX català.

Cal restaurar (no recrear) les Cavallerisses urgentment (estan), i potser crear-hi *in situ* un micromuseu dedicat a l'arquitecte, amb fotos i maquetes, per tal de convertir-les en un nou lloc de visita obligada a Castell.

Que el paratge sigui propietat de la Generalitat ha de facilitar, com passa en altres llocs, que l'Ajuntament de Palamós gestioni de manera directa no només les restauracions-preservacions, sinó l'explotació i difusió cultural i turística de l'indret.

Encara som a temps de fer un cop de cap definitiu. Ser, o no ser (Sert)...

Ignasi Puig